



Datum

2019-03-07

Vår referens

Micaela Aleman

Enhetschef

micaela.aleman@malmo.se

Tjänsteskrivelse

Tjänsteskrivelse En anpassning av bestämmelser om kontroll i livsmedelskedjan till EU:s nya kontrollförordning- MN-2018-10274

Sammanfattning

Miljönämnden svarar på remissen med avseende på det egna kontrollområdet och ställer sig bakom förslagen. Den nya förordningen innebär förtydliganden av befintliga rättigheter och skyldigheter för kontrollpersonal och verksamheter som är föremål för offentlig kontroll. Den ger även kontrollmyndigheter möjligheten att genomföra anonyma inköp som en del i kontrollen. Nämnden är dock tveksamma gällande förslaget om att införa efterhandsdebitering som ett krav innan det finns en konkret finansieringsmodell tillgänglig för utvärdering. Detta för att kunna säkerställa att kraven som ställs på kontrollmyndigheten kan uppfyllas enligt den nya förordningen.

Förslag till beslut

1. Miljönämnden svarar på näringsdepartementet remiss enligt förvaltningens förslag till yttrande.

Beslutsunderlag

- Tjänsteskrivelsen, daterad 2019-03-07
- Bilaga: Näringsdepartementets promemorian ”En anpassning av bestämmelser om kontroll i livsmedelskedjan till EU:s nya kontrollförordning.

Beslutsplanering

Miljönämnden, 2019-03-26

Beslutet skickas till

Regeringskansliet, Näringsdepartementet

Ärendet

Näringsdepartementen har till miljönämnden översänt remiss om En anpassning av bestämmelser om kontroll i livsmedelskedjan till EU:s nya kontrollförordning för samråd.

Svar önskas senast den 1 april 2019.

Bakgrund

Den nya kontrollförordningen (EU) 2017/625 om offentlig kontroll omfattar en översyn av den nuvarande lagstiftningen och särskilt den nuvarande kontrollförordningen (EG) nr 882/2004. Den nya har ett bredare tillämpningsområde jämfört med den nuvarande kontrollförordningen. Utöver livsmedel, foder, djurhälsa och djurskydd, omfattas även offentliga kontroller inom områdena växtskadegörare, användning och försäljning av växtskyddsmedel, användning av GMO för livsmedels- och foderproduktion och animaliska biprodukter. Därtill tydliggörs det att ekologisk produktion och märkning av ekologiska produkter samt skyddade ursprungsbeteckningar, skyddade geografiska beteckningar och traditionella specialiteter omfattas av förordningen.

Den nya förordningen har delvis trätt i kraft redan från 2017 och förslaget till lagändringar föreslås träda i kraft den 14 december 2019.

I promemorian föreslås ändringar som syftar till att anpassa svensk lagstiftning till den nya kontrollförordningen. Lagstiftning som berörs är livsmedelslagen (2006:804), lagen (2006:805) om foder och animaliska biprodukter, epizootilagen (1999:657), zoonoslagen (1999:658), lagen (2006:806) om provtagning på djur, m.m., lagen (2006:807) om kontroll av husdjur, m.m., lagen (2009:1424) om kontroll av skyddade beteckningar på jordbruksprodukter och livsmedel, lagen (2013:363) om kontroll av ekologisk produktion, djurskyddslagen (2018:1192) och miljöbalken.

Ändringarna påverkar i huvudsak följande punkter:

- Uttrycken offentlig kontroll och annan offentlig verksamhet ska användas i berörda lagar. Det tydliggörs även att de myndigheter som ansvarar för att utföra offentlig kontroll även ska utföra annan offentlig verksamhet.
- Bestämmelser om rätt för den som utför offentlig kontroll att få tillträde till områden och lokaler samt åtkomst till upplysningar och handlingar vid kontrollen.
- Anonyma inköp som underlag i kontrollen blir tillåtet

Remissen tar även upp finansieringen av kontrollen och det föreslås att efterhandsdebitering av avgifter ska bli ett krav. Enligt den nya kontrollförordningen ska medlemsstaterna även säkerställa att det finns tillräckliga finansiella resurser för att de behöriga myndigheterna ska kunna utföra annan offentlig verksamhet (artikel 78) och medlemsstaterna får ta ut avgifter för att täcka kostnaderna för denna verksamhet (artikel 80). Även när det gäller annan offentlig verksamhet kan medlemsstaterna välja finansieringsform. Sverige finansierar idag den ordinarie livsmedelskontrollen huvudsakligen genom avgifter.

Bestämmelser om finansiering av livsmedelskontrollen finns, förutom i den gällande kontrollförordningen, i livsmedelslagen, i förordningen (2006:1166) om avgifter för offentlig kontroll av livsmedel samt i Livsmedelsverkets föreskrifter. Den kontroll som utförs av kontrollmyndigheten är avgiftsfinansierade och delvis anslagsfinansierade. Avgiftsfinansieringen sker bl.a. genom årlig kontrollavgift, avgift för registrering samt avgift för extra offentlig kontroll.

Förvaltningens förslag till yttrande

Miljönämnden välkomnar promemorian och ställer sig bakom en anpassning av nationella regler om livsmedelskontroll till EU:s nya kontrollförordning. Nämnden yttrar sig här över förslagen med avseende på det egna kontrollområdet och avstår därför för yttrande i fråga om övriga områden som ligger under andra kontrollmyndigheters ansvar.

Miljönämnden vill framföra följande synpunkter som bör beaktas och arbetas in i kommande förslag.

Finansiering

I likhet med vad som gäller enligt den nuvarande kontrollförordningen har medlemsstaterna enligt den nya kontrollförordningen i stor utsträckning möjlighet att välja om livsmedelskontrollen ska finansieras med avgifter eller med offentliga medel. Ändringen som den nya kontrollförordning innebär medför inga ändringar i hur eller när avgifter för livsmedelskontroll bör tas ut.

Kontrollförordningen kräver att kontrollmyndigheterna ska utföra en kontroll som är riskbaserad, opartisk, enhetlig och av god kvalitet. Kontrollpersonalen ska ha den utbildning och erfarenhet som krävs för att kunna utföra sina uppgifter. Personalen ska även kunna samarbeta över sina respektive kompetensområden, vara uppdaterad och få regelbunden vidareutbildning. För att uppnå detta krävs att kontrollmyndigheterna säkerställer att det finns tillräckliga resurser att utföra denna kontroll. Dessa resurser frigörs genom att de som bedriver livsmedelsverksamhet betalar en avgift för kontrollen som utförs.

Nämnden anser att nuvarande avgiftsmodell säkerställer dessa krav och en riskbaserad kontroll med hög kvalitet kan utföras. Vi bedömer att problemet inte är när avgiften betalas utan om och hur kontrollen genomförs. Problemet uppstår först när kontrollmyndigheten inte kan leverera den kontroll, både till omfattning och kvalitet, som verksamheterna betalat för. Detta påverkar förtroendet för kontrollen samt ställer konsumenternas hälsa och intressen på spel. I de fall en kontrollmyndighet inte utför sitt uppdrag finns nu andra möjligheter för Livsmedelsverket att ställa krav på dessa myndigheter alternativt ta över deras kontrollfunktion. Endast då kan vi se till att öka kontrollens förtroende och legitimitet.

För att vi ska kunna ta ställning till att efterhandsdebitering är möjligt samtidigt som vi kan bibehålla samma höga kvalitet och omfattning av kontrollen krävs ett tydligt förslag på hur denna modell skulle kunna se ut. Det är också viktigt att det finns en lagstiftad riskklassningsmodell för att skapa likvärdighet i hela landet. En annan viktig förutsättning är att Kronofogdemyndigheten kan driva in avgifter som inte betalas, vilket inte är möjligt idag.

Offentlig kontroll och annan offentlig verksamhet

Nämnden ställer sig positiv till att det förtydligas att en kontrollmyndighets uppgifter omfattar mer än bara offentlig kontroll. Det är också positivt att förordningen ställer tydliga krav på att kontrollmyndigheter ska ha resurser för att utföra andra uppgifter än offentlig kontroll kopplat till sitt ansvarsområde. Vi ser dock ett behov av ett förtydligande kring begreppet annan offentlig verksamhet så att det inte blir utrymme för olika tolkningar. Annan offentlig verksamhet kan exempelvis vara rådgivning, allmän information och utvecklingsstöd men det är oklart ifall beslut om åtgärder, exempelvis förelägganden, ska ingå i begreppet.

Tillträde till områden och lokaler samt åtkomst till upplysningar och handlingar vid kontrollen.

Nämnden är positiv till det förtydligande som görs i den nya kontrollförordningen gällande verksamheternas skyldigheter att bistå i kontrollen. Det blir tydligare vilka rättigheter vi har i vår kontroll och vilka skyldigheter verksamheterna har att ge tillträde och lämna uppgifter som vi

behöver för att utföra vårt uppdrag.

Anonyma inköp

Nämnden är positiv till att möjligheten att genomföra anonyma inköp som en del i kontrollen. Detta ger oss större möjligheter att verifiera uppgifter som vi får av verksamheter i samband med offentlig kontroll och medför även ökade möjligheter att kontrollera E-handelsföretag.

Beaktande av barnkonventionen är inte aktuellt i detta ärende.

Förslaget har utarbetats av Micaela Aleman, Enhetschef
Samråd har skett med Arvid Nordland enhetschef, avdelningen för livsmedelskontroll

Ansvariga

Rebecka Persson
Miljödirektör

Mathias den Maré
Avdelningschef
Avdelningen för livsmedelskontroll